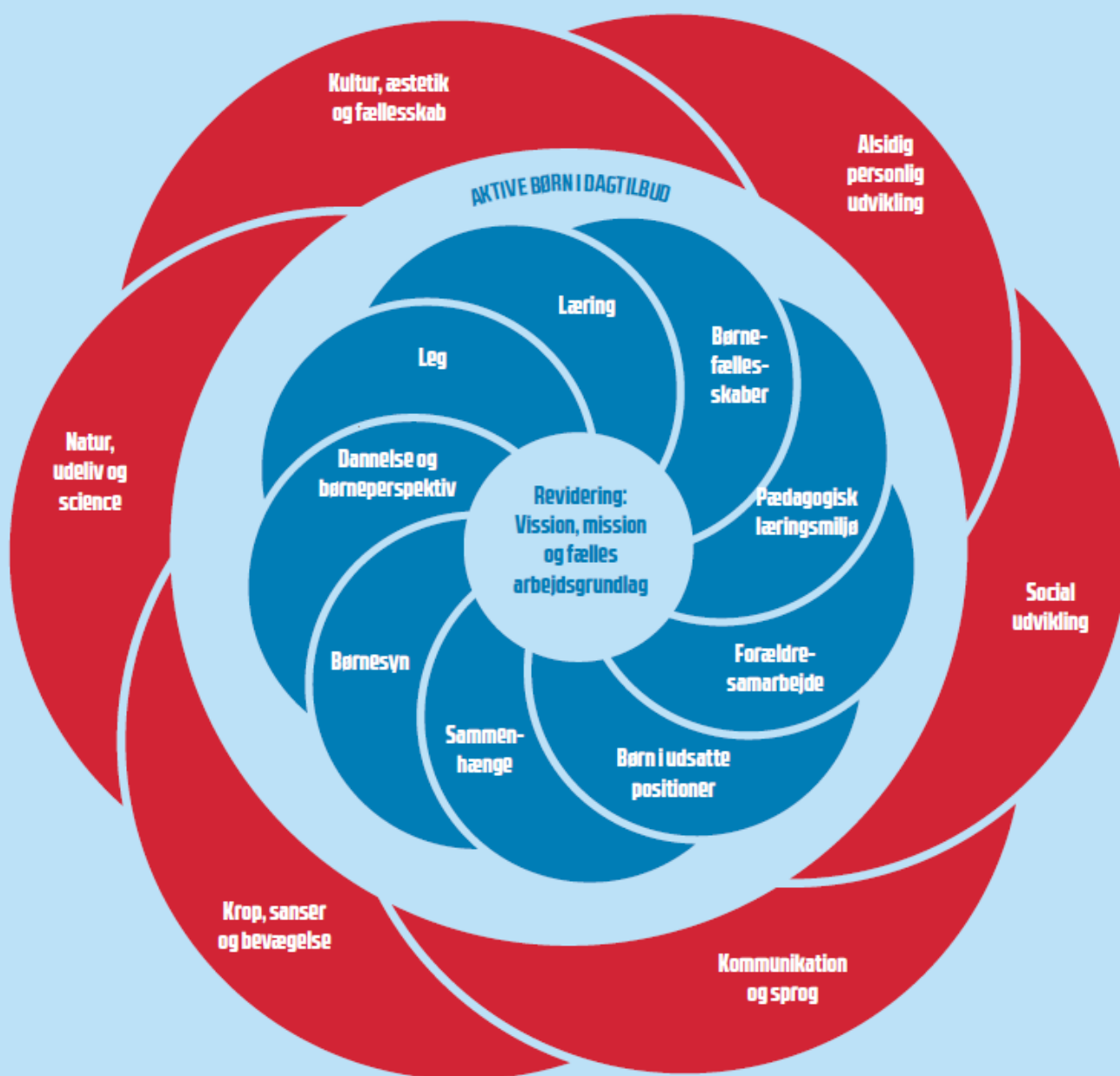

Pædagogisk læreplan for Stenstrup Børnehus 2024-2026

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Øbakkerne, Stenstrup Børnehus

Stenstrup Børnehus er en integreret institution, centralt beliggende i Stenstrup by, med 45 børnehavebørn, 15 vuggestuebørn samt en personalegruppe på 12 faste medarbejdere + studerende. Børnene er inddelt i 4 læringsgrupper, som tager udgangspunkt i det enkelte barns alder, trivsel, udvikling og sociale relationer. Vi har fokus på overgange og barnet rykker til næste læringsgruppe når det er klar til nye udfordringer.

Desuden har vi en skovhytte, grupperne på skift kører ud, i tidsrummet ca. 8.30-13.30.

Vi er en institution med store lyse rum og hvor der er masser af plads til at være barn i... både ude og inde... Vores udenomsarealer indbyder til varieret leg og fordybelse, med kuperet terræn, skov og krat, urte- og sansehøve, frugttræer, bålhytte, gemmesteder og højt til loftet. Vi har også vores egen bus, som bringer os på ture ud i det blå.

Vi vil være kendetegnet ved at være et omsorgsfuldt og rummeligt hus, hvor alle som kommer, oplever sig imødekommet og set. Et sted hvor både børn og voksne føler sig anerkendt for det og dem de er. Derfor vægter vi dialogen højt, og sætter pris på, at vi kan udveksle holdninger, synspunkter og tanker, med respekt for hinanden. Dette afspejles bla. i vores forældresamarbejde, som tager udgangspunkt i, en nysgerrighed på forældrenes perspektiv.

Vi vægter fællesskabet høj, men med plads til at se det enkelte barn. Det betyder, at vi inden for den overordnede fællesskabsramme, har øje for at tilpasse praksis, sådan at det giver bedst mening for det enkelte barn, den enkelte familie eller den givne situation

Vi ønsker at skabe en hverdag med smil, latter og god stemning – Her gør vi gerne hverdagen til en fest.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Stenstrup Børnehus, har **LEGEN** en primær rolle i vores arbejde med de 5 centrale elementer i det pædagogiske grundlag. Legen og vores tilgang til denne, afspejler og understøtter de 5 elementer i det pædagogiske grundlag.

Strukturel ramme for legen

I vores hverdag har vi taget nogle bevidst valgt ifht hvordan vi organiseret os. Vi har prioriteret, små børnehavegrupper, som ikke består af mere end ca. 12-15 børn, og grupperne er aldersopdelte. Dele af dagen vil børnegrupperne yderligere være delt op i mindre undergrupper. Dette bla. for at børnene får plads og ro til leg og til at fordybe sig, samt for at de voksne kan være tæt på børnene, hjælpe og understøtte dem i deres nærmeste udviklingszone.

I vuggestuen er børnene også opdelt i mindre undergrupper, sådan at dagenes indhold og aktiviteter understøtter børnene, i deres interesser og deres udviklingsniveau.

Vi har øje for, og er løbende justerende ifht balancen mellem de planlagte aktiviteter og børnenes leg, med det fokus at understøtte børnenes mulighed for fordybelse, samt mulighed for medbestemmelse. Hvornår skal en god leg vige for en planlagt aktivitet? (se eksempel i evaluering 2024)

Vi har prioriteret de aldersopdelte børnegrupper, bevidste om, at børn også har glæde og læring af at spejle sig i ældre børn, og at de ældste børn lærer noget i hensynet til de små. Ud over at vores eftermiddage i børnehaven er fælles for alle børnehavebørn, så arbejder vi bevidst med at indtænke aktiviteter på tværs af alle grupper i børnehuset. Eksempler på dette er fx: Vi benytter skolens gymnastiksal 2 gange om ugen, hvor fx de ældste vuggestuebørn har gymnastik med de yngste børnehavebørn. Ofte laver vi ture ud af huset eller i skoven med blandende børnegrupper. Og hver fredag har vi fælles aktivitet, startende med fælles morgensang for hele huset. Herefter er der leg på tværs af grupperne, samt aktiviteter som alle børn kan være en del af; En udeaktivitet, en fysisk aktivitet "Hop og dans" samt en kreativ aktivitet. På den måde understøtter og tilbyder vi, at børnene både kan være en del af de små og det store fællesskab i Stenstrup Børnehus, samt indgår i læringsfællesskaber på tværs af alder.

Løbende er det dog et fokuspunkt, hvordan vi arbejder med og sikre det store fællesskab i huset, på tværs af grupperne.

Eftermiddage i Stenstrup Børnehus

UGE NR.

Pauseafvikling mellem kl. 12-13 (skov/forberedelse 13.00-13.30)

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Lukker Træffer beslutning om vi er inde eller ude skrives på siden kl. 22 (seet ring op)	INDE / UDE	INDE / UDE	INDE / UDE	INDE / UDE	INDE / UDE
Pauser 12:00-12:30 12:30-13:00	Stue2/vug VJ/LF	AM PG DR 12.30-13 AM	CC VJ PG/CC	LF PG/CC	
Eftermiddagsmad fra kl. 13:30 Gøre klar til børnene under maden, kalde børn til rydte op					
Flyver/Sovebørn Sovebørn op, skifte børnehætte på toiler Rydde op ved eftermiddagsmad, hvis muligt. Føt koordinering med Overblik assistent	En voksen fra stue 2	En voksen fra stue 2	En voksen fra stue 2	En voksen fra stue 2	En voksen fra stue 2
Overblik - børn som ikke er i aktivitet, sover/spiser Føt koordinering med flyver: Et på stue 3/4 når I er inde					
Værkstedaktivitet fra 13:30 til 14:30-14:45 Selvvalgt - inde eller ude Forberede på dagen, affalde, rydde op. (Løse forberedelsesstid)	Hvilken aktivitet er planlagt: Navn:	Hvilken aktivitet er planlagt: Navn:	Hvilken aktivitet er planlagt: Navn:	Hvilken aktivitet er planlagt: Navn:	Hvilken aktivitet er planlagt: Navn:

Vi har gennem de sidste år arbejdet med personalets positioneringer. Både ifht dagligdagens rutiner og opgaver, personalets fysiske placering og ifht. vores rolle i og omkring børnenes leg.

Et eksempel på dette, er at vi over middag arbejder med "faglige eftermiddage", hvor personalet har en klar positioneringsplan, sådan at vi sikrer, at både rutinerne som fx eftermiddagsmad og at tage sovebørn op, bliver varetaget af en fast voksen, men også at der er et tilbud til de børn som måtte have lyst til og brug for at deltage i en vokseninitieret aktivitet. Ikke alle børn mestre "fri leg" sidst på dagen, og de børn profilerer ved at have muligheden for at kunne indgå i en vokseninitieret aktivitet. Denne strukturering betyder, at der er nærværende voksne til at understøtte det enkelte barn, hvad enten de skal spise, lige er stået op, skal have ny ble, indgår i aktivitet eller er fordybet i leg.

Fysisk ramme for legen:

Vores fysiske læringsmiljø både ude og inden, justerer vi løbende, sådan at de er med at pirre børnenes fantasi og forestillingsevne samt skabe gode legeforudsætninger for børnene. Vi sørger for, at der er gode muligheder for at børnene kan fordele sig rundt i forskellige rum, med mulighed for fordybelse i legen. Legemiljøerne er tematiserede, indbydende og indeholder remedier som giver input og inspiration til legene. De tematiserede legemiljøer skiftes løbende ud, og tager ofte udgangspunkt i en interesse eller optagethed hos børnene. Børnene er oftest med i tilblivelsen af temaet. Fx har en gruppe børn været hos det lokale pizzeria for at hente pizzabakker, og de har fremstillet pizzabunde og div fyld af pap, og på den måde været deltagende i etablering af stuens eget pizzeria "Mamma Pia's Pizzeria". I et andet læringsmiljø; Frisørsalonen "Salon Hjertet" har børnene været med til at navngive den, samt fremstille salonens skilt. 2 lokale frisør har været bidragende med frisørstol, plakater og div. frisør ting.

På legepladsen opstår der ofte spontane læringsmiljøer, som blomstre op med udgangspunkt i det som børnenes fantasi og lege afføder, og som personalet så understøtter og udbygger. Et eksempel på dette er en "arbejdsmand leg" som opstod på legepladsen blandt en lille gruppe drenge. Personalet tilførte i samarbejde med børnene legen hjelme, trillebører, boremaskiner, skovle, veste, rør, kegler, markeringsbånd mm, hvilket betød at legen udviklede sig til en leg med rigtig mange deltagere, samt at legen er blevet en tilbagevendende leg, som børnene leger på legepladsen. Alle remedierne står i en kasse i skuret og bliver jævnligt fundet frem.

En legende tilgang:

Vi ønsker at styrke børnenes fantasi, kreativitet og skabertrang gennem en legende tilgang til hverdagen. Derfor har vi fx et "krea-område" hvor sakse, farver, lim, tape, papkasser, toiletruller og div materialer er tilgængelige for børnene. Området kan børnene frit benytte, med stor fokus på proces frem for produkt. Vi oplever at børnene tør eksperimentere, afprøve, forstille sig, fejle, fjumre og udfordres når de møder modstand, fx hvis den planlagte raket ikke bliver helt som de havde forstillet sig. Børnene lærer at omsætte ideer og fantasi til handling. De øver sig i at overkomme udfordringer, lege sig frem til en løsning og turde tro på dem selv og deres ideer. De samarbejder med hinanden, spejler sig i hinandne og tager ved lære af det som kammeraten gør.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har løbende fokus på vores læringsmiljøer, så de understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi har særlig fokus på følgende:

Pauser/ro/fordybelse.

Vores mål er at skabe små grupper, tid, plads og ro til fordybelse, samt rum til, at børnene kan komme ned i lav arousal i løbet af dagen.

Derfor:

- Har vi en overordnet struktur i børnehuset, med små børnegrupper (ca 12-15 børn og 2-3 voksne i børnehaven, samt 4-5 voksne til 15 vuggestuebørn).
- Opdeler vi stuens børn i mindre aktivitetsgrupper om formiddagen, og benytter både vores grupperum, legeplads, skov, lokalområdet og fx gymnastiksalen på skolen som aktivitets-rum, sådan at børnene er fordelt og ikke samlet på samme sted.
- Benytter børnehavegrupperne Time-Timer og starter både formiddagsmad og frokost med 5-10 min. ro – uden tale.
- Holder alle børnehavegrupper siesta efter frokost (ca. 20 min.), før de går på legepladsen.

Struktur og forudsigelighed

Vores mål er at skabe en struktur og rutine på dagen/ugen, som er genkendelig for både voksne og børn, for at frigive ressourcer til børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Derfor:

- Arbejder personalet i alle grupper med opgave- og positioneringsskemaer, som udgangspunkt for de faste dagsrutiner. (fx overgange til/fra frokost, rammen for samling, frokost, fredags-sang ol.)
- Har børnene faste pladser til når de spiser frokost.
- Er rammen for dagligdagens rutiner genkendelige fra dag til dag. Fx starten på frokosten, måden gruppen holder siesta på, genkendelig start-og slutsang når vi holder samling og morgensang om fredagen og skov-rutinen.

Visuel understøttelse

Vi benytter visuel kommunikation til at understøtte de mundtlige beskeder eller instrukser, for derved at hjælpe børnene til at få overblik, fastholde opmærksomhed og som hjælp til at børnene ikke skal huske alt i hovedet, men kan hente visuel hjælp.

Derfor:

- Bruger vi Time-Timer til at øve fastholdelse og vedholdenhed, give børnene overblik over hvor længden af en aktivitet eller fx som forberedelse på skift mellem aktiviteter.
- Er der billeder af børnene på deres spisepladser.
- Bruger vi piktogrammer både til gruppen og individuelt til enkelte børn. Fx hvem skal med første og anden bus i skoven, hvilket aktiviteter kan børnene vælge at deltage i eller som støtte til enkelte børn i fx en overgang fra en til en anden aktivitet eller som forberedelse til en ny aktivitet.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi er meget bevidste om at børn og familier er forskellige og har forskellige forventninger og behov ifht. til det pædagogiske personale.

Vi tilbyder opstartssamtaler efter den første tid i Vuggestue og Børnehave. Her får vi mulighed for, sammen med forældrene, at gøre status på det enkelte barns trivsel, udvikling, dannelse og læring.

I vores møde med forældre og børn, er vi åbne og nysgerrige. Det er for os vigtigt at skabe et gensidigt og ligeværdigt tillidsforhold. Dette skaber grobund for at vi sammen ser det hele barn, hvor både hjem og institution er vigtige brikker i forhold til barnets, trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Desuden vægter vi den daglige dialog, om stort og småt, højt, og er altid åbne for en forældre-samtale. Ligesom vi afholder flere årlige arrangementer, hvor forældre og personale socialiserer og hygges sig sammen, i en mere uformel sammenhæng. Fx arbejdsdage, fællesspisninger, Lysfest, sommerfest ol. Arrangementer hvor vi nyder, og som vi oplever en stor tilslutning til.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere. Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistriivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med
- Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.
- Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe
- Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer

---

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

I vores arbejde med de kommende skolebørn, tager vi udgangspunkt i det enkelte barns personlighed og kompetencer.

Da vi allerede har aldersinddelt børnene, er mange af gruppens aktiviteter målrettet netop denne gruppe.

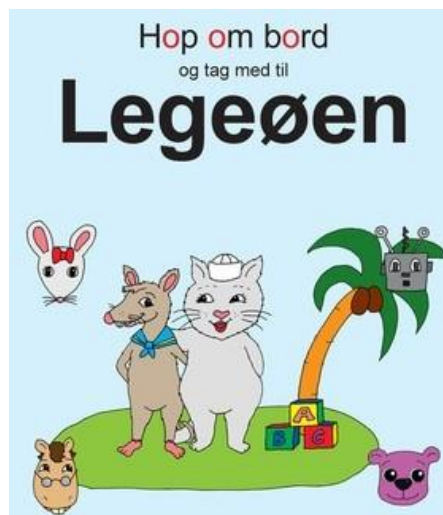
Vi arbejder i store-gruppen målrettet med 5 fokuspunkter der understøtter børnenes læring og kompetencer med henblik på skoleparathed;

- **Robusthed:** børnenes evne til at regulere sig, også selvom de fx taber i spil, bliver afvist i en leg, eller oplever modstand.
- **Behovsudsættelse.** At børnene kan vente på tur, udsætte sult selvom man er lidt sulten, vente på det bliver deres tur til at tale.
- **Vedholdenhed:** børnenes evne til at kunne blive i en leg/aktivitet til den er færdig
- **Relationelle kompetencer.** At børnene kan tage hensyn og gå på kompromis, dele med andre, lytte, er en rummelig kammerat, at kunne sige fra/sætte grænser
- **Praktiske kompetencer:** At børnene kan klare toiletbesøg, er selvhjulpne fx ifht påklædning og kan holde styr på egne ting.

I ældste-gruppen (de kommende skolebørn) er der mulighed for at børnene kan lege med både tal, bogstaver og div. opgaver. Vi oplever ofte, at nogle af børnene er yderst læringsparate og ivrige efter at tilegne sig denne læring. Dette er ikke noget vi "dyrker", men det er altid et tilbud for de børn som måtte have dette ønske og interesse.

De sidste 3 mdr. inden børnenes start i FSFO starter de op på sprogmaterielet "Legeøen", som er forløberer til det materiale, som skolen benytter i 0. klasse. Legeøen arbejdes der videre med i FSFOén, sådan at der er en genkendelig rød tråd fra børnehaven til FSFO og videre i 0. klasse.

Vi har et tæt samarbejde med Kirkeby Børnehus, for derigennem at børnene lærer deres kommende klassekammerater og voksne i FSFO at kende. Fra ca. 6 mdr. før børnenes start i FSFO, begynder børnene fra Kirkeby og Stenstrup Børnehus, at besøge hinanden og lave div. arrangementer, med det formål at styrke overgangen til FSFO og skolen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi vægter at bruge lokalsamfundet da det giver børnene et kendskab til den by de lever og færdes i. Det giver dem et tilhørsforhold til byen og et "relations bånd" til området. Det giver også en tryghed og glæde for børnene når de genkender stederne vi kommer og de personer vi møder.

Børnene lærer at gebærde sig i f.eks. trafikken, hvordan henvender sig man til andre voksne, må man gå hen til en hund osv.

Vi lærer børnene lokalmiljøet at kende ved, at gå ture f.eks. til 4H gården, i parken, langs banen, på boldbanen og rundt i byen hvor børnene bor.
Vores bus kører os længere ud i lokalområdet, til skoven, stranden, den lokale landmand, skolen, teateret, Egeskov, Egebjerg Mølle mm

Vi har et tæt samarbejde med det lokale bibliotek, som vi ofte besøger, læser bøger og leger. Desuden har vi en fast aftale om, at vi løbende sørger for at pynte biblioteket op efter årstider og traditioner. Med jævne mellemrum udstiller vi også noget af det, som vi har haft tema om i børnehaven fx i forbindelse med tronskiftet i 2024.

Vi har gennem flere år udviklet et formaliseret samarbejde med SYDBO – en institution for fysisk/psykisk handicappede beboer. Vi har et årshjul hvor vi bla. har fælles affaldsindsamlingsdag, Royal run, Halloween arrangement, julebag og de ældste børnehavebørn går Lucia på SYDBO.

Til påske laver børnene fra Stenstrup Børnehus påskeæg, som vi hænger op i træerne på byens torv – til glæde for byen beboer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores grupperum er store og lyse, med god plads til at være barn i. Rummene er store og åbne med masser af lysindfald og udgang til legepladsen. Vi prioriterer at huset afspejler årstider og traditioner, og er udsmykket af børnenes kreationer, sådan alle er med til at give et personligt aftryk på vores fælles ramme.

Grupperne er aldersopdelte, hvilket betyder at de tilhørende stuer er indrettet så de tilbyder alderstilrettet aktiviteter.

Vi har fokus på, at stuerne signalerer åbenhed, og derfor er der stolet ned, legetøj er fundet frem og belysningen er tilpasset (fx blødt sporbelysning om morgenen), når børnene møder ind. Basismaterialer som farver, papir, sakse, lim og karton står tilgængeligt i børnehøjde, sådan at børnene kan tilgå det selv.

Flere af vores møbler er flytbare og med hjul, sådan de kan tilpasses dagens aktiviteter eller være med til at skabe mindre fordybelsesrum i rummet. Fx kan reolerne fungere som afgrænsning for de 2 børn som er fordybet med et gulvpuslespil, eller hvis der skal laves kolbøtter og gå balancegang, kan gulvet hurtigt ryddes, og der er masser af plads til det.

Personalet er opmærksomme på børnegruppens interesser og lege, og tilpasser læringsmiljøet sådan at det bedst muligt understøtter dette. For at personalet sikrer sig, at læringsmiljøet vurderes i et børneperspektiv, bruger vi observation af børnenes leg/interesse, vi indsamler de udsagn som børnene giver, og ikke mindst er vi nysgerrige på børnenes intentioner. Når vi fx oplever at børnene kaster rundt med køkkentingene i dukkekrogen, er det så fx et udtryk for, at de efterspørger, muligheden for at være fysiske og kaste med bolde? Eller er dukkekrogen blevet overfyldt med for mange legesager? Eller mangler børnene inspiration og guidning til fordybet leg i dukkekrogen? Eller noget helt fjerde? Dvs personalet er nysgerrige på, hvad børnene efterspørger med deres handlinger.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

I Stenstrup Børnehus vægter vi, at børnene er i et varmt og anerkendende miljø, hvor der er rig mulighed for at udvikle selvstændighed, selvtilid og skabe sig selv. Vi skaber trygge rammer, hvor børnene bliver hørt, set og respekteret i en anerkendende relation. Det er væsentligt i vores hverdag, at der er fokus på det enkelte barn og dets mulighed for at på at have indflydelse på egen dag, samtidig med, at vi prioriterer fællesskabet og forskelligheden højt.

Derfor:

- Sikre vi os, at alle børn har en tæt, positiv og god kontakt til mindst en voksen.
- Ser vi børnene og møder dem der hvor de er. Og vi gør os altid umage med at forstå deres intentioner.
- Skaber vil forskelligartede udfordringer for børnene, så de kan afprøve og udvikle sig selv i forskellige læringsmiljøer. Vi opdeler børnene både i små og større fællesskaber, med plads til leg, fordybelse og udforskning.
- Vi er opmærksomme på, at læringsmiljøerne skal være spændende for børnene, så de får lyst til at lege, udforske og fordybe sig
- Understøtter vi i videst muligt omfang børnenes valg/fravalg af fx aktiviteter.

- Støttet og guider vi børnene i det svære eller konfliktfyldte.
- Er vi bevidste om vores positionering ifht barnet. Vi går både foran, ved siden af og bagved. Vi hjælper børnene når der er ting som er svært. F.eks. at få legoklodserne til at sætte sammen, eller hvis et barn har svært ved at fordybe sig i en leg, så deltager vi som voksen, guider og vejleder barnet. Så får barnet nogle nye erfaringer omkring legen og vil måske næste gang, bruge disse erfaringer.
- Tror vi på at børnene kan... vi opmuntre dem når der er noget som er svært og italesætter når tingene lykkes.
- Tager vi børnene alvorligt, rummer deres følelser og vejleder dem i hensigtsmæssige handlemåder.
- Giver vi børnene tid og plads til leg

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Sociale kompetencer udvikles i fællesskab med andre mennesker, i venskaber, grupper og kulturer. De vigtigste elementer i social kompetence er empati, evne til tilknytning og sociale færdigheder. Vi ønsker i Stenstrup Børnehus at give børnene mulighed for, i omsorg og respekt, at udvikle konstruktive og nære relationer til andre mennesker. De skal have plads til at give udtryk for egne følelser og behov, samtidig med at de forstår, at andre også har disse.

Derfor:

- Møder vi børnene med varme, anerkendende, lytter til dem og aflæser dem.
- Støtter vi børnene i at kommunikere og udtrykke sig i samvær med andre.
- Hjælper vi børnene med at lege sammen, støtter og guider ved at vise hvordan kan snakke sammen, spørge osv. Vi går foran, ved siden af og bagved.
- Har vi fokus på børnegrupper, hvor vi sætter børnene sammen efter hvad de f.eks. kan, eller om et barn kunne inspirere et andet barn til ny leg, eller hvor børnene er sprogligt mm. For på den måde, at give børnene sociale oplevelser og give dem følelsen af at være en del af et fællesskab.
- Bruger vi samling, morgensang og frokosten til fx at lære børnene, at lytte, være i centrum og vente på tur.
- Vi griner, krammer og har det sjovt sammen – store og små/voksne og børn.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Vi anser sproget som et nødvendigt middel til at kommunikere med sin omverden. Igennem sproget kommunikerer børnene deres tanker, følelser, behov, meninger og oplevelser, ligesom sproget er et redskab til at forstå andre.

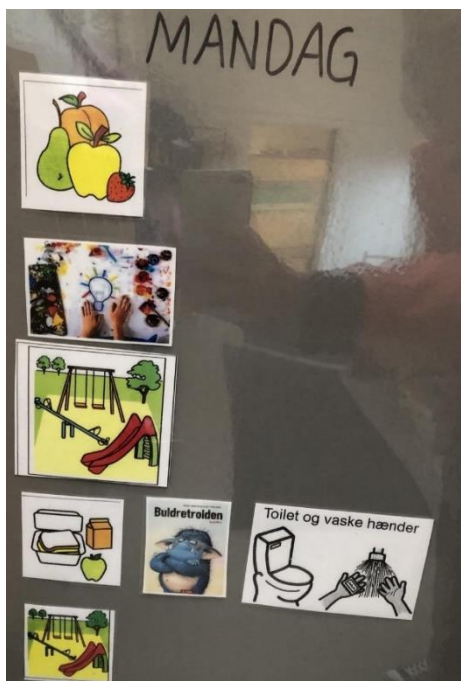
Barnets sprog stimuleres og udvikles gennem samvær med andre, både børn og voksne.

I vores daglige pædagogiske arbejde i Stenstrup Børnehus finder vi det vigtigt, at vi støtter børnene i at udvikle alle sprog, dvs. nonverbale sprog, talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog. Dermed vil vi understøtte barnets udvikling og fastholdelse af dets identitet og selvfølelse.

Derfor:

- Læser og fortæller vi historier med/for børnene.
- Vi arbejder med temaer, med udvalgte fokusord
- Synger og spiller vi med børnene.
- Opfordre vi børnene til at fortælle for hinanden.
- Leger vi sproglege, vrøvler med sproget og bruger rim/remser.
- Guider vi børnene til at bruge sproget i konfliktløsning.
- Støtter vi børnenes interesse for bogstaver og tal.

- Er vi rolle modeller som bruger sproget aktivt og nuanceret.
- Sætter vi ord på det vi ser, vores handlinger og vores oplevelser.
- Afkoder vi og sætter ord på børnenes nonverbale sprog.
- Bruger vi visuel understøttelse

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, gladere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Barnets krop og bevægelse har en central betydning for dets tilgang til såvel den sociale udvikling, den følelsesmæssige udvikling, identitetsdannelsen, den sproglige udvikling og den sanse-motoriske udvikling

Derfor ønsker vi i Stenstrup Børnehus at tilbyde aktiviteter, miljøer og udfordrende rammer hvori børnene alt efter alder og udviklingstrin, har mulighed for at udforske – øve og mestre – egen kunne og formåen, samt sanse deres verden.

Derfor:

- Har vi fokus på børns mulighed for fysisk udfoldelse såvel ude som inde, og benytter 2 gange om ugen gymnastiksalen på skolen.
- Indretter vi vores fysiske rammer, med mulighed for at børnene både kan bruge deres kroppe i højt og lavt aktivitetsniveau.
- Har vi udformet vores legeplads med god mulighed for fysisk udfoldelse og med udfordringer til alle, uanset udviklingstrin.

- Giver vi børnene mulighed for at sanse naturen, naturens materialer, sten, vand, sand, grus, bark og mudder.
- Tror vi på børnenes formåen, og opmuntrer dem i at udfordre egne grænser og kunnen.
- Bruger vi musik som understøttelse af bevægelsesglæden.
- Bruger vi afslapning/yoga.
- Går de voksne forrest og viser glæde for leg, bevægelse og fysisk udfoldelse.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Oplevelser i naturen udvikler børnene følelsesmæssigt, mentalt og fysisk. Vi ønsker i Stenstrup Børnehus at give børnene en jævn og tæt kontakt med naturens mangfoldige liv, så deres krop og sanser stimuleres, samtidig med at deres nysgerrighed og følelsesregister udfordres.

Vi finder det vigtigt at børnene lærer forståelse for vigtigheden af at respektere naturen og miljøet, samt introduceres for bæredygtighed.

Derfor:

- Er alle børn ude hver dag.
- Følger vi årstidernes skiften.
- Leger, sanser, undersøger og eksperimenterer vi med de 4 elementer.
- Er de voksne nysgerrige sammen med børnene og understøtter deres undren ved at stille åbne spørgsmål, og gør erfaringer med årsag, virkning og sammenhænge
- Benytter vi vores Skovhus med tilhørende skov som læringsrum.
- Tager vi på ture til skov, strand, eng og søen.
- Finder vi og identificerer/genkender insekter, dyr, fugle i nærmiljøet
- Sorterer vi affald og har egen kompost. Vi deltager vi i den årlige affaldsindsamling.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

Kultur er udtryk for menneskers forståelse og tilgang til verdenen. Vi ønsker i Stenstrup Børnehus at give børnene mulighed for at møde mangeartede kulturer, udtryk og oplevelser, så de får en bredepektret opfattelse af verdenen, af andre mennesker og deres egne muligheder og potentialer. Børnene skal understøtte i samt have tid og rum til at udtrykke sig som dem de er.

Derfor:

- Har vi en hverdag fyldt med sang, musik, fortælling, teater og bevægelse.
- Fordyber vi os sammen med børnene i deres kreative processer og støtter dem i deres udtryk.
- Har vi et værksted, hvor materialerne er synlige og tilgængelige for børnene.
- "Udstiller" vi børnenes kreativiteter rundt i vores hus,
- Fejrer vi traditioner og højtider.
- Tager vi på udflugt til forskellige kulturelle arrangementer, steder og udstillinger.
- Har vi fælles morgensang hver fredag.

Evalueringsskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringsskultur, som er relevant for praksis. Evalueringsspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringssredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Når vi arbejder med børns udvikling, læring, trivsel og dannelse, er det en foranderlig størrelse, betinget af børnegrubbens sammensætning, alder og udviklingstrin. Evaluering af det pædagogiske arbejde, er derfor en forudsætning for at målsætte og optimere den pædagogiske indsats i praksis.

Derfor har vi en mødestruktur, som afsætter tid og rum for faglig refleksion, arbejdet med evaluering og dokumentation.

Vi bruger vores teams- og personalemøder på at drøfte enkelte børn/børnegrubbens behov og hvilke kompetencer, aktiviteter og udviklingsmål vi skal bringe i spil, for at understøtte barnets/børnegrubbens udvikling, trivsel, læring og dannelse. Der er ikke langt fra tanke til handling i Stenstrup Børnehus. Hvis vi oplever, at der er noget som ikke fungerer optimalt eller hvis vi oplever at vores praksis ikke understøtter børnene som ønsket, så sættes der en justering i gang. Til dette anvender vi ofte en SMTTE model som ramme for justering og evaluering.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen.

Vi bruger intra/AULA til at dokumentere hvordan vi arbejder med de pædagogiske mål, ved bla. at formidle billeder og beskrivelser fra hverdagen, samt praksisbeskrivelser med tilhørende refleksioner.

Der laves løbende nyhedsbrev til forældrene – både fra grupperne og ledelsen, som udover generel information og så bruges som platform for formidling af hvilke og hvordan teamet arbejder med periodens pædagogiske mål.

Rundt om i huset er der "udstillinger" omhandlende det som grupperne er fordybet i og dokumentation af proces og sammenhæng.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

Arbejdet med at beskrive en fælles tilgang til evaluering af den pædagogiske læreplan vil blive sat i proces i efteråret 2020 startende med halv lederdag d. 27. oktober 2020, hvor den samlede ledelse på dagtilbudsområdet arbejder med, hvordan vi foretager evaluering mindst hvert andet år i kommunale og selvejende dagtilbud i Svendborg Kommune.
